

Verduurzaming

Dankzij de 158 zonnepanelen ziet het bestuur van voetbalvereniging ONT de energierekening dalen.

Foto Harry Cock / de Volkskrant

Jasper Daams
Opeinde

REPORTAGE VERGROENING

Bij voetbalclub ONT spoelen ze de wc's door met douchewater

Sinds de energiecrisis verduurzamen steeds meer voetbalverenigingen hun sportcomplex. Een wedloop op beschikbare subsidies dreigt. En misschien nog belangrijker: 'Je moet het wel in de vingers hebben.'

Als twee jeugdelftallen na afloop van de wedstrijd hun gebruikelijke strafschoppen nemen, breekt zaterdagochtend de zon door op het complex van voetbalvereniging ONT in het Friese Opeinde. Dat is niet alleen goed nieuws voor de fanatiekelingen op en langs het veld, maar ook voor de mensen in de bestuurskamer. Dankzij de 158 zonnepanelen op de daken van de accommodatie zien zij de energierekening dalen.

De zonnepanelen zijn slechts een van de vele duurzaamheidsmaatregelen die de voetbalvereniging de afgelopen jaren trof. Zo wordt een groot deel van het douchewater verwarmd door zogeheten 'heatpipes', glazen buizen die de warmte van de zon opvangen. Bovendien zijn enkele kleedkamers onlangs duurzaam gerenoveerd. Het paradepaardje van de club is het waterzuiveringssysteem. Dat hergebruikt het douchewater om de wc's mee door te spoelen.

Noodzaak

Voetbalvereniging ONT, met ongeveer zeshonderd leden een van de grotere clubs in de omgeving, draagt mede dankzij deze ingrepen sinds mei 2023 met trots de titel Sportaccommodatie van het jaar. De verkiezing werd door sportbond NOCNSF en Kenniscentrum Sport & Bewegen in het leven geroepen om sportverenigingen warm te maken voor verduurzaming.

Daar was misschien niet eens een campagne voor nodig. Steeds meer sportclubs voelen sinds de energiecrisis de noodzaak te verduurzamen. Meerdere verenigingen moesten hun leden thuis laten douchen, omdat de energierekening onbetaalbaar dreigde

te worden. Volgens NOCNSF verdubbelde sinds 2022 het aantal aanvragen voor een energiecoach, die clubs adviseert over de mogelijkheden voor verduurzaming.

Het bestuur van ONT zocht tien jaar geleden al naar manieren om energie en dus geld te besparen. Te beginnen op het laagste niveau. 'We probeerden leden bewust te maken van hun energieverbruik, bijvoorbeeld met tijd klokken op de verlichting', vertelt ONT-voorzitter Jeen Visser. 'Met enkele kleine maatregelen wisten we al 15 procent te besparen op ons verbruik.'

Visser, 'geboren in Groningen, getogen in Friesland', kreeg de smaak te pakken. 'We besparen inmiddels 300 duizend liter water per jaar, zijn voor ongeveer 75 procent van het gas af en we wekken onze eigen elektriciteit op', somt hij op. 'Daarmee besparen we zo'n 20 duizend euro per jaar.'

Die geld wordt geïnvesteerd in de professionalisering van de club, en in wat Visser 'sociale duurzaamheid' noemt. Zo heeft de club sinds vorig jaar een schoenenbank, waar leden gratis voetbalschoenen kunnen uitzoeken 'wanneer het financieel even niet past'.

Pioniers

Hoewel ONT in Nederland tot de pioniers op het gebied van duurzaamheid mag worden gerekend, moet de club zijn meerdere erkennen in het Engelse Forest Green Rovers. De club van de steenrijke excentriekeling Dale Vince komt uit op het vierde en laagste profniveau en werd door de Verenigde Naties uitgeroepen tot 's werelds eerste klimaatneutrale voetbalclub.

Daar is in de kantine alleen veganistisch eten te krijgen, de tenues zijn gemaakt van gerecycled plastic en binnenkort hoopt de club zijn thuiswed-

strijden te spelen in een volledig houten stadion, dat zo'n 90 miljoen euro moet kosten.

Die middelen heeft ONT bij lange na niet, en dus moet de voorzitter creatief zijn in het werven van fondsen. In de bestuurskamer, met uitzicht op het hoofdveld, zegt Visser bijna alle duurzaamheids subsidies te kennen. Hij heeft er gretig gebruik van gemaakt. 'Tot nu toe hebben we ongeveer 1,5 ton geïnvesteerd. Dat hebben we voor 100 procent vergoed gekregen, het heeft ons nul komma nul gekost.'

Volgens Visser zouden voetbalclubs in Nederland veel meer kunnen doen. 'Wanneer ik andere bestuurders van grote verenigingen vraag of ze van een subsidie weten, blijken de meesten niet op de hoogte te zijn. Maar er zijn vele mogelijkheden.' Neem de subsidie Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA). 'Een pot-

je vanuit het ministerie', zegt Michael Poot, specialist in verduurzaming van de sportsector bij Kenniscentrum Sport & Bewegen. 'Daarmee kunnen clubs tot 40 procent van het investeringsbedrag terugkrijgen. Vorig jaar is het budget van 79,6 miljoen euro uitgeput, dus er is groeiende interesse.'

Exceptionele figuur

Toch zal niet iedere sportclub zo kunnen profiteren als ONT. Een woordvoerder van NOCNSF voorspelt dat dit jaar de subsidie nog sneller op zal zijn. 'Daardoor lijkt de uitvoering van plannen van clubs in het gedrang te komen.' Ook wijst hij op de hogere rente, die ervoor zorgt 'dat clubs grote investeringen in verduurzaming voorlopig even uitstellen, omdat bestuurders hun opvolgers niet met langjarige hoge rentelasten willen opzadelen.'

Daarnaast moeten bestuurders ook beschikken over de juiste kennis en kunde, zegt Poot. Hij noemt Visser een 'exceptionele figuur'. 'Met zijn enthousiasme krijgt hij mensen mee. En hij weet de wegen te bewandelen op gemeentelijk, provinciaal én landelijk niveau. Dat moet je in de vingers hebben, dat is niet voor iedereen weggelegd.' Zo bekostigde het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) de waterzuiveringsinstallatie van ONT als onderdeel van een proef.

Het enthousiasme van Visser lijkt nog niet helemaal te zijn overgesprongen op de jeugd. Onder het genot van een frietje en een frikandel speciaal reageren de spelers van de Onder-19 onverschillig op de vraag wat zij vinden van de voortrekkersrol die hun club speelt. Ze weten dat hun club een prijs heeft gewonnen. Maar, belangrijker: 'We merken vooral dat de douches niet snel warm worden.'